24/07/2022

Ελληνικές διακρίσεις στη Διεθνή Μαθηματική Ολυμπιάδα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

«Για τα παιδιά αυτά τα μαθηματικά προβλήματα είναι μια εκ των ων ουκ άνευ ευχάριστη πλευρά της καθημερινότητάς». Έτσι περιγράφει τους Έλληνες μαθητές, που διέπρεψαν στην 63η Διεθνή Μαθηματική Ολυμπιάδα στο Όσλο την προηγούμενη εβδομάδα, ο Παναγιώτης Παύλος, οδηγός (guide) της ελληνικής αποστολής.

Οι έξι μαθητές, πέντε της Β' Λυκείου και ένας της Α' Λυκείου, σημείωσαν με τις επιδόσεις τους μεγάλη επιτυχία κατακτώντας 5 μετάλλια, 2 ασημένια, 3 χάλκινα, και μία εύφημο μνεία, καταφέρνοντας να βρεθούν στην τελική κατάταξη των μαθηματικών διαγωνισμών.

«Στην Ελλάδα οι μαθητές προετοιμάζονται μόνοι τους»

«Η προετοιμασία που κάνουν οι μαθητές είναι ειδική, διότι η ύλη των

Μαθηματικών Ολυμπιάδων δεν διδάσκεται στο σχολείο, στο μεγαλύτερο βαθμό της», εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Σιλουανός Μπραζιτίκος, υπαρχηγός της αποστολής, επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Υπάρχουν ειδικά βιβλία προετοιμασίας και πολλές φορές γίνεται χρήση και πανεπιστημιακών συγγραμμάτων για την προετοιμασία τους.

Στην Ελλάδα, η προετοιμασία των παιδιών δεν γίνεται σε ώρες σχολείου, γιατί δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, αναφέρει ο κ. Μπραζιτίκος. «Οι μαθητές προετοιμάζονται μόνοι τους, αλλά και από τα όποια μαθήματα προετοιμασίας γίνονται από τη Μαθηματική Εταιρεία», προσθέτει.

Η επιλογή των συμμετεχόντων γίνεται με τους ετήσιους διαγωνισμούς τής Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας. Αυτοί οι διαγωνισμοί είναι ο Θαλής, ο Ευκλείδης και ο Αρχιμήδης, όπου διακρίνονται περίπου 25 μαθητές Γυμνασίου και 25 μαθητές Λυκείου. Αυτοί συμμετέχουν στον τελικό διαγωνισμό επιλογής, όπου προκύπτουν οι εθνικές ομάδες των Μικρών (μαθητές <15,5 ετών) και των Μεγάλων.

Κάτω όριο στην ηλικία δεν υπάρχει. Ένας από τους μεγαλύτερους μαθηματικούς στον κόσμο, ο Terence Tao, πήρε μετάλλιο όταν ήταν 10 χρονών.

«Έχουμε και εμείς όμως κάποια τέτοια παραδείγματα», αναφέρει ο κ. Μπραζιτίκος: Ο Ορέστης Λιγνός, που πήρε και φέτος μέρος, ήταν μέλος της ομάδας των μεγάλων από τη Β’ Γυμνασίου.

Κάτι ανάλογο, είχε κάνει και ο Δημήτρης Μελάς, πριν κάποια χρόνια.

Το άνω όριο που τίθεται, είναι ότι κάθε διαγωνιζόμενος δεν πρέπει να έχει εγγραφεί σε κάποια πανεπιστημιακή σχολή και να είναι το πολύ 20 ετών.

Το παράδειγμα της Νορβηγίας

Η ελληνική Πολιτεία καλύπτει τα εισιτήρια της ομάδας για να παρευρεθεί στον διαγωνισμό. Όλα τα υπόλοιπα τα αναλαμβάνει η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία, της οποίας τα μέλη δουλεύουν σε εθελοντική βάση, σημειώνει ο κ. Μπραζιτίκος.

«Πολύ σημαντική και η υποστήριξη των οικογενειών των παιδιών, οι οποίες στην ουσία αναπληρώνουν το κενό της Πολιτείας», θα προσθέσει ο κ. Παύλος. «Αν αυτά τα παιδιά δεν είχαν τους γονείς τους να βάζουν τέτοιες πλάτες, κυρίως πριν την Ολυμπιάδα, το αποτέλεσμα δεν θα ήταν αυτό που έγινε».

Η Νορβηγία, επισημαίνει ο κ. Παύλος, ο οποίος ζει στη νορβηγική πρωτεύουσα και

εργάζεται ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Όσλο, «δαπανά μεγάλα ποσά σε εκπαιδευτικές υποδομές και δράσεις, είτε μέσω των ιδρυμάτων (σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης και Πανεπιστημίων), είτε και μέσω μεγάλων εταιρειών που θέλουν να επενδύσουν σε νέα μυαλά». Ένας εκ των μεγαλύτερων χορηγών της 63ης Διεθνούς Μαθηματικής Ολυμπιάδας στο Όσλο, π.χ. ήταν η νορβηγική κρατική εταιρεία πετρελαίου, Equinor, η οποία εκτός του ότι έριξε πάρα πολλά χρήματα στη διοργάνωση, φροντίζει να χορηγεί υποτροφίες σπουδών σε ικανούς νέους που εντοπίζει μέσω και αυτών των διοργανώσεων.

«Η Νορβηγία τιμά τις διακρίσεις της, ενώ στην Ελλάδα, για παράδειγμα, από την ημέρα που ανακοινώθηκαν τα μετάλλια, καταβάλλουμε πολλή ενέργεια για να διασφαλίσουμε δημοσιότητα τέτοια ώστε να συγκινηθεί ενδεχομένως η ελληνική Πολιτεία», υπογραμμίζει ο κ. Παύλος.

Χαρακτηριστικά, αναφέρει ο κ. Παύλος, «η νορβηγική Πολιτεία έχει προβλέψει τη δυνατότητα, οι μαθητές που συμμετέχουν στην προετοιμασία για την Ολυμπιάδα όχι μόνον να απαλλάσσονται από ένα μέρος σχολικών υποχρεώσεων, αλλά και να τους παρέχονται όλες οι δυνατότητες που απαιτούνται για την αρτιότερη προετοιμασία τους, με camp, εντατική ad hoc προετοιμασία, σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης με κατεύθυνση και έμφαση στις θετικές επιστήμες, κλπ». Επιπλέον, συμπληρώνει ο κ. Παύλος, οι Νορβηγοί θεωρούν πολύ σημαντικό να καλλιεργούν συστηματικά την ευρηματικότητα των μαθητών, όχι μόνον εξ αφορμής μαθη(μα)τικών διαγωνισμών, αλλά και εν γένει, και αυτό είναι μια βοηθητική συνιστώσα.

Γενικότερα, η Νορβηγία ως κράτος, «επιδιώκει την αριστεία, το ίδιο και ο λαός της. Είναι άνθρωποι που διαβάζουν και μελετούν πολύ, δεν υπάρχει σπίτι νορβηγικό χωρίς μια μεγάλη γκάμα βιβλιογραφίας και πολλές βιβλιοθήκες, ακόμη κι αν μιλάμε για τον μέσο Νορβηγό πολίτη», συμπληρώνει ο κ. Παύλος.

Οι υπερδυνάμεις της Διεθνούς Μαθηματικής Ολυμπιάδας

Στη Διεθνή Μαθηματική Ολυμπιάδα υπάρχουν κάποιες “χώρες-υπερδυνάμεις”, όπως η Κίνα, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κορέα, το Βιετνάμ, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ιράν. Αλλά για παράδειγμα και βαλκανικές χώρες, όπως η Ρουμανία, η Σερβία και η Βουλγαρία, βρίσκονται πολύ συχνά στην εικοσάδα, αν όχι στην πρώτη δεκάδα.

Ο κ. Μπραζιτίκος εξηγεί: Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους κάποιες χώρες πηγαίνουν καλά. Ο ένας λόγος είναι ο προφανής, δηλαδή ο πληθυσμιακός. Ποιοτικά όμως, υπάρχουν δύο βασικές αιτίες.

Η πρώτη είναι ότι σε αυτές τις χώρες υπάρχουν σχολεία θετικών επιστημών. Σε ορισμένες από αυτές, τα σχολεία αυτά είναι μαθηματικά σχολεία. Είναι κάτι σαν τα μουσικά σχολεία εδώ. Δεν υπάρχει, δηλαδή, παραγκωνισμός των άλλων μαθημάτων, υπάρχει όμως εμβάθυνση και επιπλέον μελέτη στα μαθηματικά.

Η δεύτερη είναι τα camp προετοιμασίας πριν τους διαγωνισμούς. Όλες αυτές οι χώρες έχουν camp επιλογής, αλλά και προετοιμασίας των μαθητών, από το μέσον της χρονιάς και ύστερα, με αποκορύφωμα το τελευταίο camp προετοιμασίας το οποίο διαρκεί 10-20 ημέρες. Σε αυτά τα camp, μαθητές και καθηγητές βρίσκονται στον ίδιο χώρο για όλες αυτές τις ημέρες, οπότε εκτός της προετοιμασίας για τον καθαυτό διαγωνισμό, υπάρχει μια ζύμωση μεταξύ των παρευρισκομένων, οπότε το ενδιαφέρον αυξάνεται εκθετικά και μεταξύ των μαθητών δημιουργείται ένα ωραίο κλίμα άμιλλας και συναγωνισμού.

«Τα παιδιά κάνουν αυτό το πράγμα επειδή το αγαπούν»

Αισθάνονται τα παιδιά πιεσμένα από ένα τέτοιο διαγωνισμό;

Τα παιδιά κάνουν αυτό το πράγμα επειδή το αγαπούν, απαντά ο κ. Μπραζιτίκος. Από εκεί και πέρα, είναι φυσιολογικό να υπάρχει κάποιο άγχος πριν τον διαγωνισμό, αλλά σε αναμενόμενα πλαίσια. «Δεν μπορώ να το χαρακτηρίσω, όμως, πίεση», διευκρινίζει.

Ο πατέρας του Πρόδρομου Φωτιάδη, αργυρό μετάλλιο, από την Δράμα, είπε στον κ. Παύλο, ότι για τον Πρόδρομο τα μαθηματικά είναι μέρος της ζωής του. Πηγαίνουν το καλοκαίρι στην θάλασσα για μπάνιο, κι αυτός μπαίνει τελευταίος, καθώς κάθεται και διαβάζει στην παραλία. Και φυσικά καμία βία, καμία πίεση, όλα γίνονται απλά, φυσιολογικά. Όπως και ότι γράφει μουσική, είδους επικών ταινιών, την οποία μετά επεξεργάζεται και προσαρμόζει σε βίντεο.

Ο Γιώργος ο Τζαχρήστας, χάλκινο μετάλλιο, από τα Γιάννενα, στο Δημαρχείο του Όσλο, άνοιξε το τεράστιο πιάνο Steinway και άρχισε να παίζει με άνεση σολίστα για τα 700 άτομα που ήταν εκείνη την ώρα με τη δήμαρχο. Ανάλογα και τα υπόλοιπα παιδιά, περιγράφει ο κ. Παύλος. «Δεν έχουμε να κάνουμε με κολλημένα "φυτά" όπως λέγαμε παλιά στο σχολείο, αλλά με ολοζώντανα παιδιά, πολύπλευρα ταλαντούχα, τα οποία είναι έγκλημα αν η Πολιτεία δεν τους δώσει όλα όσα χρειάζονται και ζητήσουν».

Η ελληνική εθνική αποστολή «είναι ομάδα με όλη τη σημασία της λέξης: ομόνοια, σύμπνοια, μια παρέα», καταλήγει ο κ. Παύλος. «Καμία αντιζηλία, καμία διχόνοια, καμία έριδα: όλοι δούλευαν μαζί, και μάλιστα συνεργατικά εκ των υστέρων

συζητούσαν τα προβλήματα για να βρουν τις λύσεις».

Οι βραβευθέντες μαθητές

Πρόδρομος Φωτιάδης (Δράμα): Αργυρό μετάλλιο

Παναγιώτης Λιάμπας (Θεσσαλονίκη): Αργυρό μετάλλιο

Ορέστης Λιγνός (Αθήνα): Χάλκινο μετάλλιο

Εμμανουήλ Πετράκης (Αγρίνιο): Χάλκινο μετάλλιο

Γεώργιος Τζαχρήστας (Ιωάννινα): Χάλκινο μετάλλιο

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης (Θεσσαλονίκη): Εύφημος μνεία

Αρχηγός της αποστολής: Αργύρης Φελλούρης, ομότιμος καθηγητής Μαθηματικών στο ΕΚΠΑ.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ (Μ.Κιάου)